

Vergaderjaar 2000–2001

21 501-07**Ecofin-Raad****Nr. 299**¹ Samenstelling:

Leden: Weisglas (VVD), Scheltema-de Nie (D66), Van Middelkoop (RPF/GPV), Van Oven (PvdA), ondervoorzitter, Voûte-Droste (VVD), Hessing (VVD), Hoekema (D66), Marijnissen (SP), Verhagen (CDA), Rouvoet (RPF/GPV), De Haan (CDA), Koenders (PvdA), Patijn (VVD), voorzitter, Van den Akker (CDA), Ross-van Dorp (CDA), Karimi (GroenLinks), Bussemaker (PvdA), Timmermans (PvdA), Vendrik (GroenLinks), Weekers (VVD), Albayrak (PvdA), Eurlings (CDA), Van Baalen (VVD) en Molenaar (PvdA).

Plv. leden: Blaauw (VVD), Dittrich (D66), Van den Berg (SGP), Valk (PvdA), Wilders (VVD), Remak (VVD), Ter Veer (D66), Van Bommel (SP), Van Ardenne-van der Hoeven (CDA), De Graaf (D66), Van der Knaap (CDA), Waalkens (PvdA), Verbugt (VVD), Balkenende (CDA), Mosterd (CDA), M. B. Vos (GroenLinks), Feenstra (PvdA), Zijlstra (PvdA), Harrewijn (GroenLinks), Geluk (VVD), Visser-van Doorn (CDA), Örgü (VVD), Gortzak (PvdA) en Crone (PvdA).

² Samenstelling:

Leden: Schutte (RPF/GPV), Reitsma (CDA), Witteveen-Hevinga (PvdA), Rosenmöller (GroenLinks), Van Gijzel (PvdA), voorzitter, Voûte-Droste (VVD), Noorman-den Uyl (PvdA), Giskes (D66), Kamp (VVD), Marijnissen (SP), Crone (PvdA), Van Dijke (RPF/GPV), Bakker (D66), De Vries (VVD), Hofstra (VVD), De Haan (CDA), ondervoorzitter, Stroeken (CDA), Van Beek (VVD), Balkenende (CDA), Vendrik (GroenLinks), Remak (VVD), Wijn (CDA), Kuijper (PvdA) en Dijsselbloem (PvdA).

Plv. leden: Van der Vlies (SGP), Verburg (CDA), Koenders (PvdA), Harrewijn (GroenLinks), Duijkers (PvdA), Balemans (VVD), Van Oven (PvdA), Schimmel (D66), Patijn (VVD), De Wit (SP), Kalsbeek (PvdA), Hoekema (D66), Van Walsem (D66), Wilders (VVD), Blok (VVD), Dankers (CDA), Hillen (CDA), Weekers (VVD), Bijleveld-Schouten (CDA), Rabbah (GroenLinks), Hessing (VVD), Van den Akker (CDA), Timmermans (PvdA), Hindriks (PvdA) en Smits (PvdA).

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 19 oktober 2000

De algemene commissie voor Europese Zaken¹ en de vaste commissie voor Financiën² hebben op 28 september 2000 overleg gevoerd met minister Zalm van Financiën en staatssecretaris Bos van Financiën over:

- **verslag van de Ecofin-raad van 5 juni 2000 (21 501-07, nr. 286);**
- **verslag van de Ecofin-raad van 18 en 19 juni 2000 (21 501-07, nr. 288);**
- **verslag van de Ecofin-raad van 17 juli 2000 (21 501-07, nr. 290);**
- **verslag informele Ecofin-raad van 8 en 9 september 2000 te Versailles (21 501-07, nr. 293);**
- **agenda Ecofin-raad van 29 september 2000 (21 501-07, nr. 295);**
- **brief van de minister van Financiën d.d. 1 september 2000 inzake de samenwerking tussen EIB en EBRD (21 501-07, nr. 292).**

Van dit overleg brengen de commissies bijgaand beknopt verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissies

De heer **Crone** (PvdA) vond het verheugend dat tijdens het overleg tussen de directeur van de Europese centrale bank (ECB) en de regeringen van de G7 is gebleken dat de grote blokken – Amerika, Europa en Japan – vinden dat er sprake moet zijn van koersstabiliteit tussen de euro, dollar en yen. Men heeft in dat overleg geconstateerd dat de euro wat ondergewaardeerd lijkt te zijn en dat men wil interveniëren om de euro te steunen. Het is echter de vraag hoe effectief zo'n interventie is. Dat zal pas op de langere termijn blijken.

De heer Crone vroeg of er een kabinetsstandpunt komt over de olie-reserves, met name als het gaat om het inzetten van een deel van die reserves om de olieprijs te beïnvloeden. Er ligt een wetsvoorstel van de minister van Economische Zaken dat ertoe strekt dat marktpartijen de olievoorraden mede gaan beheren, ook de verplichte olievoorraden en zij hebben geen belang bij lagere prijzen. De minister van Financiën wil echter dat de overheden beslissen over wat er met de strategische reserve

gebeurt en hij wil oliereserves inzetten om de prijs te beïnvloeden. De heer Crone kon zich in dit laatste standpunt vinden, voorzover het gaat om dat deel boven de verplichte reserve en wilde weten of het kabinet van plan is het wetsvoorstel op dit punt aan te passen.

Het verwonderde de heer Crone dat het de Eurogroep – het informele overlegorgaan van de ministers van Financiën van de eurozone – niet gelukt is informele afspraken te maken over indirecte belastingen, terwijl wat dat betreft coördinatie voor de hand ligt. Wel deed de Eurogroep de aanbeveling om de opbrengst van UMTS-veilingen aan te wenden om de staatsschuld af te lossen. Dat is toch een kwestie van begrotingspolitiek van elk land afzonderlijk? De Eurogroep moet zich beperken tot de zorg dat de begroting in hoofdlijnen voldoet aan alle eisen op het gebied van financieringstekort, staatsschuld enz. Daar past niet zo'n gedetailleerde coördinatieopdracht in.

Hij vond dat het kabinet een goede lijn heeft gekozen met betrekking tot de richtlijn voor witwaspraktijken. De positie die Nederland betreft is dat de vertrouwenspositie van de Nederlandse advocaten niet in het geding mag komen. Lukt het om dit in Europees verband te bewerkstelligen? Voor notarissen gelden iets andere regels. Op dat punt is een brief toegezegd door de staatssecretaris van Financiën. Hoe staat het daarmee?

De heer Crone had vernomen dat de EBRD (the European Bank for Reconstruction and Development) door de EIB (the European Investment Bank) gedwarsboemd wordt in het voorbereidingswerk om goede investeringsprojecten te doen. De minister constateert in zijn brief van 1 september 2000 dat dit moet veranderen. Hoe hard gaat hij dat spelen?

De kwestie van de frontloading van eurobiljetten is door het Nederlandse parlement met het nodige enthousiasme bepleit. Afgewacht moet worden wat men internationaal nog aan dit dossier wil doen.

Op de top van Feira leek een begin van overeenstemming te komen over het belastingpakket. Sindsdien heeft de Kamer niets meer vernomen. Hoe gaat het verder met het Primarolopakket en het spaartegoedendossier?

De heer **Hessing** (VVD) was benieuwd naar de reden waarom de euro ondergewaardeerd is. Wat gaat de regering eraan doen? Kennelijk is er onvoldoende vertrouwen in het financieel-economische beleid van de eurolanden. Daar moet men aan werken. Een interventie door de ECB, gesteund door een aantal andere centrale banken is in wezen een paardenmiddel en geen structurele oplossing. Was deze interventie nu echt nodig? Hoe kon het zo ver komen?

Het is goed dat de informele Ecofin-raad te Versailles tot de conclusie is gekomen dat er een sterke euro moet komen. Een sterke euro is van belang met het oog op de investeringscapaciteit in het buitenland, beheersing van de inflatie, betaalbaarheid van importen enz. De kracht van de euro is de som van de kracht van de onderliggende economieën en van het beleid van de eurolanden. Is de minister van Financiën bereid zijn collega's van de eurolanden aan te sporen een gedegen begrotingsbeleid te voeren, tot een overschot te komen en beheersing van de overheidsuitgaven te realiseren? Ook is flexibiliteit van de arbeidsmarkt in de betrokken landen van belang, het moderniseren van de economie, hervormingen op fiscaal gebied enz. Gelukkig staat in het rapport van Versailles dat het proces van structurele hervormingen moet worden aangemoedigd. Hoe wil de minister dat doen? Op welke wijze wordt de voortgang bewaakt? In welke vorm wordt de Tweede Kamer daarover gerapporteerd?

Recent is de actualisering van het stabiliteitsprogramma van Nederland uitgebracht, een voortzetting van stringent begrotingsbeleid. Hoe zien vergelijkbare rapporten voor de overige eurolanden eruit? Nederland bepaalt maar 5% van het totaal; 95% van de Europese economie wordt bepaald door andere eurolanden en die bepalen weer in hoge mate de koers van de euro. Bestaat er een appreciatie van Nederlandse zijde van de rapporten van die andere landen? Kan de Kamer daarover beschikken?

Is de minister van Financiën het eens met de uitspraak van Theo Weigel, voormalig minister van Financiën van Duitsland, dat de euro onder druk is komen te staan doordat het stabiliteitspact nog onvoldoende serieus wordt genomen? De gezamenlijke eurolanden hebben een begrotingstekort van 1,2% in plaats van een overschot en dat bij een groei van 3%. De schuldquote is 72% van het BBP in plaats van onder de 60%, ondanks het zeer hoge positievenoemereffect van het BBP.

De heer Hessing vroeg of de Kamer kan beschikken over de artikel IV-rapporten van de verschillende lidstaten. Hij had de indruk dat deze niet openbaar zijn. Dat geldt ook voor een aantal OESO-adviezen. Om het vertrouwen in de euro terug te krijgen, moet druk gezet worden op de hervormingen in de overige eurolanden en moet gewerkt worden aan transparantie van het geheel. Is de minister bereid om in de Eurogroep en in de Ecofin-raad aan te dringen op een betere naleving van het stabiliteitspact en daarover te rapporteren aan de Kamer. Zijn er sancties als de landen zich daar niet aan houden? Op het ogenblik zijn de afspraken binnen de Europese Unie voornamelijk gebaseerd op benchmarking en peer pressure. Is de minister bereid de Tweede Kamer kort en helder te informeren over wat er op hoofdlijnen staat in de artikel IV-rapportages van het IMF over de andere Europese lidstaten? Is de minister tevens bereid om in het kader van transparantie tussen de eurolanden het openbaar maken van artikel IV-rapporten te bevorderen? Is de minister bereid om de Tweede Kamer kort en helder te berichten wanneer de Eurogroep als geheel een begrotingsoverschot zal hebben en wanneer de EMU-schuld van de Eurogroep als geheel onder de 60% zal liggen? Bestaat daarvoor een plan van aanpak? Wie kan erop aangesproken worden dat het gerealiseerd wordt?

De heer **De Haan** (CDA) sloot zich aan bij het verzoek aan de minister om de Kamer op korte termijn schriftelijk te informeren over de effecten van de interventie op de oliemarkt. Hij vreesde dat een uitverkoop van olie kan leiden tot nare consequenties. Welke maatregelen worden er in Europees verband genomen in dit opzicht? Welke landen doen mee? Wat zijn de voor- en nadelen van het aanhouden van een kleinere olievoorraad?

Helaas is er een gebrek aan vertrouwen in de euro. Doorgaan op de ingeslagen weg is de enige manier om dat vertrouwen te herstellen. Dat betekent: reductie van begrotingstekorten, reductie van inflatie en verbetering van de structuur van de verschillende economieën. Een stabiele koers is belangrijk. Dan maakt het niet eens zozeer uit of het een hoge, een gemiddelde of een lage koers is. Hij wees erop dat het de euro geen goed doet als ministers onverstandige uitspraken doen als «een lage euro is goed voor de export».

De heer De Haan stelde dat de geloofwaardigheid van de aanpak van witwaspraktijken of andere financiële criminaliteit valt of staat met het vermogen van Europa om landen als Zwitserland en Luxemburg – landen die het niet serieus nemen met de bestrijding van criminaliteit op financieel gebied – aan te pakken. Hij zag niets in het nut van een prachtige definitie voor witwassen en voor coördinatie als er niet serieus werk van wordt gemaakt om een aantal landen op de zwarte lijst te zetten.

Hij was geïnteresseerd naar de voortgang met betrekking tot het Primarolopakket en het spaartegoedendossier.

Mevrouw **Giskes** (D66) stelde dat de Nederlandse rol, als het gaat om het herstel van het vertrouwen in de euro, helaas niet zo groot is. Het is een moeizaam te beïnvloeden proces. Natuurlijk is het wel van belang dat Nederland, evenals de andere Europese landen, een zo goed mogelijk economisch beleid voert.

Voor welke opstelling kiest Nederland als het gaat om het aanhouden van olievoorraden? Wat zijn de bewegingen in Europa op dit moment? Is er in Nederland sprake van een andere situatie dan in de andere landen gegeven het feit dat Nederland een grote gasvoorraad heeft?

Mevrouw Giskes dankte de minister voor de toezending van het verslag van de informele Ecofin-raad. Het had haar alleen verbaasd dat er in het verslag stond «de commissie nam geen standpunt in» met betrekking tot de invoering van de euro. Waarom is deze zinsnede opgenomen?

Zij vond de brief van de minister van Financiën inzake de samenwerking tussen EIB en EBRD verhelderend. De minister heeft toegezegd kritisch te blijven volgen wat er op het front van de EIB gebeurt als het gaat om kredietverlening. Kan de minister de Kamer met enige regelmaat van de voortgang en de gebeurtenissen op dat front op de hoogte houden?

Zijn er problemen te verwachten met betrekking tot de regeling voor paarse diesel? Is het nodig een uitbreiding van de derogatie te vragen? Hoe staat het met de discussie over het belastingpakket?

Mevrouw Giskes had sterk de indruk dat Nederland een tweesporenbeleid voert als het gaat om de kwestie van het verschoningsrecht, namelijk van de kant van Financiën en van Justitie. Kan de minister uitleggen hoe die twee sporen samenkomen?

De heer **Vendrik** (GroenLinks) was bevreesd voor het proces van concurrerende belastingverlagingen in Europa, zeker gezien de recente ontwikkelingen in verschillende landen met betrekking tot lastenverlaging en belastingherziening. Hij wees erop dat op weg naar het Verdrag van Maastricht weinig is geregeld rondom een proces van fiscale coördinatie. Ook dat baarde hem zorgen. Hoe taxeert de staatssecretaris de actuele situatie? Welke stappen moeten in het licht van de meest recente ontwikkelingen genomen worden?

De Europese landen hebben verschillend gereageerd op de hoge olieprijs. Er is wel een poging gedaan tot coördinatie, maar die is niet geslaagd. Vijf landen van de Europese Unie hebben nationale maatregelen afgekondigd, onder aanvoering van Frankrijk. Tien landen van de Europese Unie hebben tot op heden nog geen nadere fiscale of steunmaatregelen voor de vervoerssector afgesproken. Hij drong erop aan haast te maken met een proces van fiscale coördinatie. Frankrijk heeft helaas de toon gezet. Dat heeft een aantal regeringen moeilijk gemaakt om in het nationale gevecht met woedende truckers, protesterende automobilisten of vertegenwoordigende organisaties niet onmiddellijk overstag te gaan als het gaat om compensatie van de hoge olieprijs. Kan de minister een reactie geven op dit punt?

Hij was benieuwd naar de voortgang van het Primarolopakket en het spaartegoedenpakket en meende dat de afspraak in Feira in materiële zin gekwalificeerd moet worden als een non-afspraak. De Europese regelge-

ving die daar is afgesproken is van zoveel uitzonderingen voorzien dat zij nooit praktisch zal worden. Dat stemt treurig.

In het verslag van de Ecofin-raad van 17 juli wordt gesproken over de verdere noodzaak van belastingverlagingen in Europa. Dat maakt de situatie ingewikkeld. Aan de ene kant wordt de ambitie uitgesproken om het stabiliteitspact versneld uit te voeren en aan de andere kant is afgesproken in Europees verband een pakket van belastingverlagingen door te voeren. Dat kan toch niet samengaan? In het verslag werd ook gewaarschuwd voor procyclisch beleid, waarbij men in een situatie van hoogconjunctuur belastingmeevallers teruggeeft aan de burger. Dit doet denken aan de Nederlandse situatie in 2001. Wat vindt de minister van dergelijke uitspraken?

De heer Vendrik was teleurgesteld over de uitkomst van de vergadering van de Eurogroep over de invoering van de euro. Er is nog steeds geen oplossing voor het probleem. Wordt hier nog actie op ondernomen of is dit het?

Tijdens de informele Ecofin-raad hebben de ministers van financiën zich uitgesproken over steun aan de euro. Dat is uniek. Tot nu toe hebben de ministers zich nooit uitgesproken en is het altijd overgelaten aan de ECB om de koers feitelijk te negeren. Kan de minister van Financiën meedelen wat zijn recente stap in Versailles voor betekenis heeft? Hoe hebben de institutionele verhoudingen tussen de ECB en de ministers van financiën in de praktijk gestalte gekregen? Hoe is de werkverdeling? Wisselkoersbeleid valt namelijk in laatste instantie onder de regie van de ministers van financiën. Hij vroeg zich af of het überhaupt zin heeft om te interverniëren. Is het sentiment op de financiële markten wel beheersbaar?

De heer Vendrik meldde dat hij een brief ontvangen heeft, mede op verzoek van de vaste commissie voor Economische Zaken, over de verkoop van oliereserves. Hij plaatste daar vraagtekens bij. De minister van Financiën heeft voortdurend gezegd dat het niet aan de overheid is dan wel aan de Europese unielidstaten gezamenlijk in te grijpen op de oliemarkt, hetzij via compenserende prijsmaatregelen in het kader van fiscaal beleid hetzij anderszins, omdat daarmee aan de oliemultinationals het signaal gegeven wordt om maar door te gaan met prijsverhogingen. Die prijsverhogingen worden immers gecompenseerd? Dat is een valide argument tegen compenserende fiscale maatregelen, maar ook tegen het aanboren van strategische olievoorraden die ergens anders voor bedoeld zijn, namelijk om in een boycotsituatie de winter goed door te komen. Kan de minister uitleggen waarom tot dergelijke maatregelen over zou moeten worden gegaan? Wat levert zo'n operatie op? Is het de bedoeling dat er massaal uit de eigen voorraad wordt geput, omdat anders de strategische reserves te snel uitgeput raken?

Het antwoord van de regering

De **minister** was het niet eens met de stelling dat de ministers van financiën in Versailles voor het eerst de uitspraak hebben gedaan dat de euro ondergewaardeerd is. Die uitspraak hadden zij voor het eerst in mei al gedaan en daarna nog een aantal keren herhaald. Nieuw is wel de interventie door de ECB in samenwerking met de Bank of Japan en the Federal Reserve Board. Daartoe hebben de ministers van financiën niet besloten. Dat past ook niet in de institutionele verhoudingen, omdat het monetaire beleid, waaronder wisselkoersinterventies, aan de ECB is en daarbij is prijsstabiliteit in Europa de centrale doelstelling. Ministers van financiën gaan over wisselkoersarrangementen. Niettemin is het wel van betekenis dat ook de Verenigde Staten en Japan de mening zijn toegedaan dat de

euro ondergewaardeerd is en dat zij daar hun geld op ingezet hebben. Het is natuurlijk niet zo dat een wisselkoers via interventies, los van andere economische factoren, permanent kan worden beïnvloed. Uiteindelijk zijn het de fundamentals die de koersen bepalen. Het kan echter wel een signaal zijn op een bepaald moment om de marktverwachtingen enigszins bij te sturen.

De onderwaardering van de euro heeft te maken met de handelsstromen. Zolang er een herschikking van beleggingsportefeuilles en directe investeringen gaande is ten faveure van de Verenigde Staten, staat de euro onder druk. Dat proces gaat natuurlijk niet oneindig door. Het is van belang om in Europa een gunstig investeringsklimaat te creëren door hervormingen door te voeren. Een en ander zal uiteindelijk leiden tot een opleving van de euro. De minister deed de toezegging de Kamer schriftelijk inzicht te geven in de verhoudingen tussen de verschillende kapitaalbalansen van de Europese lidstaten om op die manier duidelijkheid te geven over de vraag waarom het investeringsklimaat in Europa nu nog niet zo aantrekkelijk is.

Over de oliereserves is gesproken tijdens de jaarvergadering van het IMF. De Amerikanen hebben al eerder aangegeven dat zij wilden verkopen. De minister had de indruk dat die actie zou kunnen worden gevolgd door een Europese gecoördineerde actie, maar daar moet nog over gesproken worden. Zo'n maatregel past in een beleid waarbij gestreefd wordt naar stabielere olieprijsen. Meer ten principale moet nagedacht worden over het benutten van strategische voorraden. Moeten deze alleen benut worden in geval van calamiteit of kunnen zij ook aangewend worden ter stabilisatie van de oliemarkt? Elk land heeft immers baat bij een stabiele prijsvorming op de oliemarkt. In Nederland heeft de overheid het beheer over de strategische voorraad. Dat gaat om 90 dagen oliegebruik. Daarnaast is er zo'n 65 dagen vrij aanwezig bij oliemaatschappijen. Als de overheid een klein deel van die 90 dagen inzet, zullen er geen problemen ontstaan in een koude winter. Verkoop van een deel van de strategische voorraad kan leiden tot een aftopping van de extreme prijsontwikkeling op de oliemarkt. De Amerikaanse verkopen hebben ook duidelijk impact gehad op de oliemarkt. Er valt ook aan te denken in de situatie waarin de olieprijs laag is, olie in te kopen en de reserves te vergroten. Daarmee laat de overheid een deel van de strategische voorraad afhankelijk zijn van de prijsontwikkeling en dat zal een meer stabiele prijsontwikkeling bevorderen. De minister zegde toe dit model bij de IEA en in Ecofin-raadverband aan te kaarten. De minister was geen voorstander van maatregelen in de fiscale sfeer, bijvoorbeeld het verlagen van brandstofaccijnzen, omdat dit geen tijdelijke maatregelen zijn.

Vervolgens ging de minister in op de opmerkingen over coördinatie binnen de Eurogroep. De Eurogroep heeft de aanbeveling gedaan om opbrengsten van UMTS-veilingen te bestemmen voor aflossing van de staatsschuld. Het is niet vreemd dat dit ter sprake is gebracht, want het gaat macro-economisch om zeer omvangrijke bedragen, die van land tot land uiteenlopen. Voor Nederland gaat het om 0,7% BBP, voor Duitsland om 2,5% BBP. Als het gemiddeld om 1% BBP gaat, maakt het nogal wat uit of in de huidige economische situatie een bestedingsimpuls van 1% BBP wordt gegeven of niet. Binnen de Eurogroep vond men het, mede met het oog op de prettige conjunctuur, onverstandig en slecht voor de Europese Gemeenschap om de UMTS-opbrengsten te besteden. Dat is een legitiem argument. De Eurogroep is hiermee niet buiten zijn boekje gegaan. De minister legde uit waarom wel de UMTS naar voren is gebracht en niet andere staatsdeelnemingen. De opbrengsten van andere staatsdeelnemingen tellen per definitie al niet mee voor het EMU-tekort. Dus die kunnen niet besteed worden als men zich wil houden aan de geplande

EMU-tekortdoelstelling. De opbrengsten van de UMTS dragen wel bij aan verlaging van het EMU-tekort en vergroting van het saldo. Dus zouden landen zich keurig kunnen houden aan de geplande EMU-doelstellingen en vervolgens de UMTS-opbrengsten erdoorheen jagen en dat heeft natuurlijk geen goede effecten. De Eurogroep heeft ook uitgesproken dat accijnsverlaging geen goed antwoord is op de olieprijsstijging.

Het debat over witwaspraktijken heeft zich toegespitst op de kwestie van het verschoningsrecht van advocaten. Daarbij zijn twee beleidslijnen te onderscheiden. Ten eerste de lijn dat een advocaat zich uitsluitend op het verschoningsrecht kan beroepen wanneer hij iemand in rechte vertegenwoordigt bij de rechtbank en voor het overige niet. Ten tweede dat hij zich bovendien op het verschoningsrecht kan beroepen wanneer hij adviezen geeft. Van Nederlandse zijde is voorgesteld om de adviesfunctie van de advocaten wel onder de meldingsplicht te laten vallen behoudens wanneer het gaat om adviezen omtrent processen. Een advocaat is wel meldingsplichtig als hem dingen ter ore komen die niets met het proces te maken hebben. Waarschijnlijk zal dat compromis haalbaar zijn binnen Europa. Er is een gezamenlijke vergadering gepland tussen ministers van financiën en ministers van justitie over deze materie. De vaste commissie voor Justitie zal automatisch betrokken worden bij de voorbereiding van het standpunt.

De minister deelde mede dat hij in Praag gesproken heeft met de nieuwe directeur van de EBRD over de samenwerking tussen EIB en EBRD. Hij heeft dit onderwerp uitvoerig besproken met de directeur van de EIB. Zij hebben met elkaar afgesproken dat zij, wanneer zij beide betrokken worden bij projecten en er sprake is van overlappende taken, van meet af aan gezamenlijk optrekken en er ook een gezamenlijk project van maken. Op zichzelf heeft de EBRD geen enkel bezwaar tegen het goedkope kapitaal van de EIB.

De minister deed verslag van wat hij gemeld had tijdens de informele Ecofin-raad over de invoering van de euro. Hij had zich voorstander getoond van frontloading. In het verslag staat vermeld dat de Europese Commissie hierover geen opvatting had, omdat tijdens het plenaire debat in de Tweede Kamer de indruk was gewekt dat de Commissie voor was. Dat is niet waar. De Commissie heeft geen opvatting bekend gemaakt. Verdere stappen worden op dit punt niet meer ondernomen. De ECB heeft zijn besluit duidelijk kenbaar gemaakt. Er blijkt bij andere landen grote vrees te bestaan dat het naar voren halen van frontloading van biljetten alleen maar leidt tot problemen.

De minister deelde met betrekking tot de stabiliteitsprogramma's van de verschillende landen mee dat er een Oostenrijkse update is, die aanzienlijk strenger en ambitieuzer is dan het programma van de vorige regering. Verder is er alleen iets bekend van Finland en Nederland. Hij zegde toe schriftelijk nadere mededelingen te doen over de artikel IV-rapporten en de stabiliteitsprogramma's van de verschillende lidstaten en daarbij een samenvatting te geven van de belangrijkste bevindingen van het IMF en de vindplaatsen op de websites te vermelden.

De minister was het ermee eens dat bepaalde landen erop gewezen moeten worden dat zij zich correct moeten gedragen op financieel gebied. Hij wilde echter niet Zwitserland en Luxemburg stigmatiseren als enige «boeven». In Europees verband wordt al gedacht aan eventuele sancties die aan landen die zich niet gedragen zouden kunnen worden opgelegd.

Het is nu nog moeilijk te zeggen wat het effect van een positieve of negatieve uitslag zal zijn van het referendum in Denemarken op de koers van de euro. De minister hoopte op een positieve uitslag.

De minister was het er niet mee eens dat er in Nederland in 2001 sprake zal zijn van procyclisch beleid. Nederland heeft een tijd lang upfront gefinancierd. In 1999 is zelfs een belastingverzwaring toegepast en in 2000 een heel bescheiden belastingverlichting, terwijl de uitgaven zodanig waren dat er inmiddels een overschot is. Zoals blijkt uit het beeld voor 2001 is er, ondanks de omvangrijke lastenverlichting, nog steeds sprake van een overschot. De lastenverlichting is degelijk gefinancierd. Alle internationale organisaties hebben geadviseerd om die belastingherziening door te voeren, omdat zij van structurele betekenis is.

De **staatssecretaris** legde uit dat de kwestie van het verschoningsrecht bij witwaspraktijken ook voor notarissen geldt. Er ligt nog een arrest van de Hoge Raad dat betrekking heeft op het verschoningsrecht van notarissen en de mate waarin de belastingdienst achter het net dreigt te vissen wanneer men achter de aard van bepaalde transacties probeert te komen met het oog op belastingheffing. De precieze implicaties van dat arrest worden onderzocht en zo nodig zullen maatregelen genomen worden. Voor het eind van het jaar wordt de Kamer hierover nader geïnformeerd. De staatssecretaris had het vertrouwen dat binnen de EU meer duidelijkheid zal komen over de dieselproblematiek. Dat heeft te maken met het feit dat voor Nederland al een derogatie gold in het kader van de teruggaafregeling paarse diesel. Dat is ook het vehikel dat is gebruikt om een tijdelijke tegemoetkoming te verschaffen. De derogaties lopen aan het eind van het jaar af. Voor het eind van het jaar zal in Brussel gediscussieerd moeten worden over de vraag hoe volgend jaar om moet worden gegaan met die derogaties. Die discussie moet beslecht worden op basis van unanimiteit. Wellicht volgt hieruit een vorm van coördinatie en een gemeenschappelijke afspraak over hoe wij in Europa met dit instrument omgaan. Voorzover nu is in te schatten lopen de vragen in EU-verband met name langs twee lijnen: de eerste betreft de manier waarop de teruggaafregeling is toegepast en de tweede de manier waarop een en ander beoordeeld moet worden vanuit het perspectief van staatssteun. Nederland is niet het enige land dat maatregelen genomen heeft. Ook een aantal andere landen is geneigd dezelfde argumentatie te gebruiken als Nederland.

De staatssecretaris meldde naar aanleiding van de opmerkingen over Feira dat nog voorliggen het tax competitiondossier en het spaartegoedendossier. Hij was het er niet mee eens dat de afspraak in Feira een non-afspraken is. Iedereen die de afgelopen jaren de ontwikkeling van het spaartegoedendossier gevolgd heeft, weet dat op dit dossier buitengewoon moeizaam vooruitgang geboekt wordt. In dat licht is elke kleine stap vooruit iets wezenlijks. Er is nu een stap vooruit gemaakt. Er is overeenstemming bereikt over het eindbeeld hoe om te gaan met spaartegoeden en er is redelijk zicht op de volgorde van de stappen die gezet moeten worden. In de conclusies van Feira is vastgelegd dat de uitvoering van afspraken rondom spaartegoeden nog altijd gekoppeld is aan de uitvoering van afspraken over tax competition. Dat is winst.

Het mandaat van mevrouw Primarolo is verlengd. Dat houdt in dat alle landen lopende deze discussie geen nieuwe fiscale faciliteiten opstarten. Eén van de taken van die werkgroep is het monitoren van een «stand still». Daarnaast is aan de werkgroep gevraagd om de lidstaten te helpen in termen van de «roll back», de manier waarop landen zich al dan niet wensen aan te passen aan de kritiek die in die discussie op hen geleverd is. De staatssecretaris constateerde met genoegen dat zich in Europa een

beweging lijkt te ontwikkelen waarbij de aandacht uitgaat naar «best practices» en transparanties in plaats van dat men elkaar probeert de maat te nemen op basis van zwarte lijsten en veroordelingen.

Op het gebied van de spaartegoeden zijn talloze bijeenkomsten georganiseerd om een aantal technische zaken uit te werken. Om welke tegoeden gaat het? Wat valt er wel en wat valt er niet onder? Wat is de hoogte van het percentage bronheffing? Hoe ligt de sleutel bij de revenuesharing? Al deze zaken zijn in discussie.

De staatssecretaris merkte op dat er onderzoek is gedaan naar de effecten van concurrerende belastingverlagingen. Op dit moment valt het nogal mee. Uit publicaties in ESB kan opgemaakt worden dat er in een aantal Europese landen het nodige gebeurt. In Duitsland heeft een aanzienlijke lastenverlichting plaatsgevonden. Daarbij moet men zich wel bedenken dat dit met name op federaal niveau gebeurt en dat het voor de lastendruk op Bundeslandniveau veel significanter is dan wat er op federaal niveau geheven wordt. Dus in die context valt het mee. In Frankrijk is de nodige lastenverlichting toegepast, maar dit is niet gepaard gegaan met een echte structuurverandering in het belastingsysteem. In België en Engeland bestaan plannen. Een en ander moet natuurlijk nauwkeurig worden gevolgd. Het is zaak om na te gaan of het Nederlandse systeem van vennootschapsbelastingen en alle faciliteiten die daarbij horen nog steeds klopt. Dit najaar zal een werkgroep, waarin ook het bedrijfsleven vertegenwoordigd is, onderzoeken of het systeem nog goed werkt.

De voorzitter van de algemene commissie voor Europese Zaken,
Patijn

De griffier van de vaste commissie voor Financiën,
Janssen

De voorzitter van de vaste commissie voor Financiën,
Van Gijzel